

ברכות לו

גופא: שמן זית מברכין עליו בורא פרי העץ.

אפשרות	דחייה
אילימא דקא שתי ליה	אוזוקי מזיק ליה! דתניא: השותה שמן של תרומה - משלם את הקרן ואינו משלם את החומש, הסך שמן של תרומה - משלם את הקרן ומשלם את החומש!
דקא אכיל ליה על ידי פת	אי הכי, הויא ליה פת עיקר והוא טפל; ותנן, זה הכלל: כל שהוא עיקר ועמו טפלה - מברך על העיקר ופוטרו את הטפלה!
דקא שתי ליה על ידי אניגרון; דאמר רבה בר שמואל: אניגרון – מיא דסלקא	אם כן, הוה ליה אניגרון עיקר ושמן טפל
בחושש בגרונו. דתניא: החושש בגרונו - לא יערענו בשמן תחלה בשבת, אבל נותן שמן הרבה לתוך אניגרון וכולע. קושי: פשיטא! תירוצ: מהו דתימא; כיון דלרפואה קא מכיין - לא לברך עליה כלל, קמשמע לן: כיון דאית ליה הנאה מיניה בעי ברוכי	

קמחא דחיטי

רבי יהודה	רב נחמן
בורא פרי האדמה	שהכל נהיה בדברו

חיזוק לדברי רב יהודה: אמר ליה רבא לרב נחמן: לא תפלוג עליה דרב יהודה, דרבי יוחנן ושמואל קיימי כוותיה; דאמר רב יהודה אמר שמואל, וכן אמר רבי יצחק אמר רבי יוחנן: שמן זית - מברכין עליו בורא פרי העץ; אלמא: אף על גב דאשתני - במלתיה קאי; הא נמי, אף על גב דאשתני - במלתיה קאי.

קושי: מי דמי! התם - לית ליה עלויא אחרינא, הכא - אית ליה עלויא אחרינא בפת (זה רק שלב ביניים)
קושי על הקושי: וכי אית ליה עלויא אחרינא לא מברכין עליה בורא פרי האדמה אלא שהכל? והא אמר רבי זירא אמר רב מתנא אמר שמואל: אקרא חייא וקמחא דשערי מברכין עליהו שהכל נהיה בדברו, מאי לאו, דחיטי - בורא פרי האדמה!

תירוצ: לא, דחיטי נמי, שהכל נהיה בדברו.

קושי: ולשמעין דחיטי וכל שכן דשערי!

תירוצ: אי אשמעין דחיטי - הוה אמינא: הני מילי דחיטי, אבל דשערי לא לברך עליה כלל - קמשמע לן.

קושי על תירוצ: ומי גרע ממלח וזמית? דתנן: **על המלח ועל הזמית אומר שהכל נהיה בדברו!**

תירוצ: אצטריך, סלקא דעתך אמינא: מלח וזמית - עביד אינש דשדי לפומיה, אבל קמחא דשערי, הואיל וקשה לקוקיאני - לא לברך עליה כלל; קמשמע לן: כיון דאית ליה הנאה מיניה - בעי ברוכי.

קורא

רבי יהודה	שמואל
בורא פרי האדמה	שהכל נהיה בדברו
פירא הוא	הואיל וסופו להקשות

ניסיון של שמואל לנטות כדעת רב יהודה: אמר ליה שמואל לרב יהודה: שיננא! כוונתך מסתברא, דהא צנון סופו להקשות ומברכין עליה בורא פרי האדמה.

דחיית ניסיון זה: ולא היא, צנון נטעי אינשי אדעתא דפוגלא, דקלא - לא נטעי אינשי אדעתא דקורא.

קושי על הדחייה: וכל היכא דלא נטעי אינשי אדעתא דהכי - לא מברכין עליה? והרי צלף, דנטעי אינשי אדעתא דפראח, ותנן: **על מיני נצפה על העלין ועל התמרות אומר: בורא פרי האדמה ועל האבינות ועל**

הקפריסין אומר: בורא פרי העץ!

תירוצ: אמר רב נחמן בר יצחק: צלף - נטעי אינשי אדעתא דשותא, דקלא - לא נטעי אינשי אדעתא דקורא.

ואף על גב דקלסיה שמואל לרב יהודה, הלכתא כותיה דשמואל.

אמר רב יהודה אמר רב: צלף של ערלה בחוצה לארץ - זורק את האביונות ואוכל את הקפריסין

קושי: למימרא, דאביונות פירי וקפריסין לאו פירי?

ורמינהו: **על מיני נצפה על העלים ועל התמרות אומר בורא פרי האדמה, ועל האביונות ועל הקפריסין אומר בורא פרי העץ!**

תירוצ: הוא דאמר כרבי עקיבא; דתנן, **רבי אליעזר אומר: צלף - מתעשר תמרות ואביונות וקפריסין, רבי עקיבא אומר: אין מתעשר אלא אביונות בלבד, מפני שהוא פרי.**

קושי על התירוצ: ונימא: הלכה כרבי עקיבא!

תירוצ: אי אמר הלכה כרבי עקיבא, הוה אמינא - אפילו בארץ, קמשמע לן: כל המיקל בארץ - הלכה כמותו בחוצה לארץ, אבל בארץ לא.

קושי: ונימא: הלכה כרבי עקיבא בחוצה לארץ, דכל המיקל בארץ - הלכה כמותו בחוצה לארץ!
תירוצ: אי אמר הכי, הוה אמינא: הני מילי - גבי מעשר אילן, דבארץ גופא מדרבנן, אבל גבי ערלה דבארץ מדאורייתא - אימא בחוצה לארץ נמי נגזור, קמשמע לן.

(מקרה של אכילת קפריסין בחו"ל) רבינא אשכחיה למר בר רב אשי דקא זריק אביונות וקאכיל קפריסין. קושי של רבינא: אמר ליה: מאי דעתך - כרבי עקיבא דמיקל, ולעביד מר כבית שמאי דמקילי טפלי!... מכל מקום, לבית שמאי הוה ליה ספק ערלה, ותנן: ספק ערלה בארץ ישראל - אסור, ובסוריא - מותר, ובחוצה לארץ - יורד ולוקח, ובלבד שלא יראנו לוקט! (ולכן יהיה אפשר גם לאכול אביונות)

תירוצ: רבי עקיבא במקום רבי אליעזר עבדינן כותיה, ובית שמאי במקום בית הלל אינה משנה.

עוד קושי על רב יהודה אמר רב ועל מר בר רב אשי שאכלו קפריסין בחו"ל: ותיפוק ליה דנעשה שומר לפרי,

ורחמנא אמר: **וערלתם ערלתו את פרו' - את הטפל לפריו, ומאי ניהו - שומר לפרי!**

תירוצ 1 של רבא: היכא אמרינן דנעשה שומר לפרי - היכא דאיתיה בין בתלוש בין במחובר, הכא - במחובר איתיה, בתלוש ליתיה.

קושי: איתביה אביי: פיטמא של רמון מצטרפת, והנץ שלו אין מצטרף; מדקאמר הנץ שלו אין מצטרף, אלמא דלאו אוכל הוא, ותנן גבי ערלה: **קליפי רמון והנץ שלו, קליפי אגוזים והגרעינים - חייבין בערלה!**

תירוצ 2 של רבא: היכא אמרינן דנעשה להו שומר לפרי - היכא דאיתיה בשעת גמר פירא, האי קפרס ליתיה בשעת גמר פירא.

קושי: איני? והאמר רב נחמן אמר רבה בר אבוב: הני מתחלי דערלה - אסירי, הואיל ונעשו שומר לפרי; ושומר לפרי אימת הוי - בכופרא, וקא קרי ליה שומר לפרי!

תירוצ: רב נחמן סבר לה כרבי יוסי; דתנן, **רבי יוסי אומר: סמדר - אסור מפני שהוא פרי, ופליגי רבנן עליה.**

דחיית התירוצ: מתקיף לה רב שימי מנהרדעא: ובשאר אילני מי פליגי רבנן עליה? והתנן: **מאימתי**

אין קוצצין את האילנות בשביעית? בית שמאי אומרים: כל האילנות משויציאו; ובית הלל אומרים:

החורבין משישרשו, והגפנים משיגרעו והזיתים משיניצו, ושאר כל האילנות - משויציאו; ואמר רב אסי: הוא בוסר, הוא גרוע, הוא פול הלבן. פול הלבן סלקא דעתך? אלא אימא: שיעורו כפול הלבן. מאן שמעת ליה דאמר: בוסר - אין, סמדר לא - רבנן, וקתני: שאר כל האילנות משויציאו!

תירוצ 3 וסופי של רבא: אלא אמר רבא: היכא אמרינן דהוי שומר לפרי - היכא דכי שקלת ליה לשומר מיית פירא, הכי - כי שקלת ליה לא מיית פירא.

קושי: איך רב יהודה ומר בר רב אשי אמרו שאפשר לאכול קפריסין (ז"א שאינו נשחב לפרי) שכדבר ששומר את הפרי נשחב כפרי לעניין ערלה - וקפריסין שומרים את הפרי

רבא טוען שקפריסין אינו שומר פרי כי:

התירוצ	הקושי
שומר לפרי זה רק בתלוש ובמחובר וקפריסין לא נשארים בתלוש	ברמון הנץ לא נחשב כחלק מהפרי לעניין חישוב השיעור של טומאה אבל כן נחשב לעניין ערלה (וכנראה אינו שומר את הרימון כשהוא תלוש)
שומר לפרי כשזה עדיין שם בשעה שמתבשל (ripens)	רב נחמן אומר שמתחלי של ערלה אסורים - והם דברים ששומרים את פרי התמר ויורדים לפני שמתבשל הפרי
	<u>דחייה לקושי</u> : רב נחמן כנראה סובר כר' יוסי שאוסר את הסמדר בערלה (ענב קטן קודם בישולו) אבל חכמים חולקים ולכן אין להקשות מרב נחמן
	<u>קושי לדחייה</u> : חכמים כנראה חולקים רק בסמדר ולא באילנות אחרות כי במשנה כתוב ששאר כל האילנות נחשבים כפרי לעניין קדושת שביעית משעה שיוציאו את הפרי חוץ מענבים משעת בוסר (וחרובים וזיתים) - שלב יותר מאוחר מסמדר - מכאן אפשר

להבין שדעה זו של המשנה תואמת חכמים ולא ר' יוסי ומכאן מסיקים שחכמים חולקים רק בסמדר לעניין קביעות פירות ולא בשאר ועל כן רב נחמן מהווה קושי לרבא כי דעתו כנראה משקף דעת הרוב	
שומר לפרי אם מורידים את זה הפרי יתייבש	

כוסס פלפלים

רב ששת	רבא
שהכל	לא כלום

חיזוק מרבא עצמן – לועס פלפל או זנגביל ביו"כ פטור

קושי ממקור תנאי: היה רבי מאיר אומר, ממשמע שנאמר: **וערצתם ערצתו את פ'ו**, איני יודע שעץ מאכל הוא? אלא מה תלמוד לומר **עץ מאכל** - להביא עץ שטעם עצו ופריו שוה, ואיזהו - זה הפלפל, ללמדך שהפלפל חייבין בערלה, וללמדך שאין ארץ ישראל חסרה כלום, שנאמר: **אולי אשר לא פסכנת תאכל פה לחם לא תחסר כל פה!**

תירוצ: לא קשיא: הא ברטיבתא, הא ביבשתא.

קושי: אמרי ליה רבנן למרימר: כס זנגבילא ביומא דכפורי – פטור? והא אמר רבא: האי המלתא דאתיא מבי הנדואי - שריא, ומברכין עליה בורא פרי האדמה!!

תירוצ: לא קשיא: הא ברטיבתא, הא ביבשתא.

חביץ קדרה, וכן דייסא

רב יהודה	רב כהנא
שהכל נהיה בדברו	בורא מיני מזונות

צמצום המחלוקת: בדייסא גרידא כולי עלמא לא פליגי דבורא מיני מזונות, **כי פליגי - בדייסא כעין חביץ קדרה**,

רב יהודה אמר: שהכל - סבר דובשא עיקר רב כהנא אמר: בורא מיני מזונות - סבר סמידא עיקר.

אמר רב יוסף: כותיה דרב כהנא מסתברא, דרב ושמואל דאמרי תרוייהו: כל שיש בו מחמשת המינין מברכין עליו בורא מיני מזונות.